

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

BIS IN MENSE PRODIT

Pretium annuae subnotationis, *ante solvendum*, est: in Italia Libellarum 10;
ubique extra Italiam Lib. 15; M. 12; Sch. 12; Doll. 3; Rubl. 6; Flor. 7½.

Inscriptiones et omnes generis indicationes pretio aequissimo referuntur, quod est in extremis commentarii paginis
Lib. 0.50 pro unoquoque centimetro quadrato.

Cuncta mittantur ad ARISTIDEM LEONORI equitem, commentarii *VOX URBIS* possessorem et administratorem

ROMA — Via Alessandrina, 87 — ROMA

Subnotatio fieri potest:

IN RUSSIA

Apud CHAMBERLIN ET WOLF

IN ANGLIA

Apud BURNS AND OATES

VARSIAE POLONIAE
Sandomie Przemysla, 15

LONDON W.
28, Orchard Street.

IN CIVITATIBUS FOEDERATIS

AMERICA SEPTENTR.

Apud FARMERSON PUSTET

S. Sedis. Apud et S. Rituum Congr. Typogr.

NEW YORK

52, Barclay Street.

CINCINNATI

428, Main Street.

IN GERMANIA

Apud FARMERSON PUSTET

S. Sedis Apud et S. Rituum Congr.

Typogr.

RATISBONAE in BAVARIA

IN CANADA

Apud LAMARCAE GARRON PUSTET

MONTREAL

1889, Rue Notre-Dame.

RERUM INDEX

QUIBUS IN DISCIPLINIS MULIERES EXERCERI POSSINT

IOANNES PASCOLI

RUS ALBANUM

SUBLACUM

GEOGRAPHICAE RES. Exploratae nuper regiones

HORAE SUBSECIVAE:

Maximiliano Franzinio de Seminario Vaticano optime merito

auspiciis sacerdoti annam L die sacra Christo resurgenti.

Sacerdoti novem illi sacrarum litterarum codices donans

TABACI CASUS ET VICES

COMMUNIA VITAE. Nostra res

SOCIORUM ANIMADVERSIONES. De « Novae stellae » cursu

ANNALES

AENIGMATA

In tertia operculi pagina:

PER ORBEM

IOCI

G. P.

A. Bartoli.

Fr. Kav. Reuss.

Senior.

A. Costaggini.

F. Pellegrini.

I. Sola.

P. Alexis.

H.D.V. Pterallice.

P. R.

Poplicola.

Fr. Palata.

Viator.

P. d. V.

ROMAE

EX OFFICINA PACIS, PH. CUGGIANI

35, Via della Pace

MCMII

OFFICIALS
EXCELLING IN THE ARTS
ANACYTIS, GEMMIS CONCHISQUE, CAELANDIS

DILIGENTIA IN PRETIO — DILIGENTIA IN OPERE

PHOTOGRAPHIC EXPRESSIS

DILIGENTIA IN PRETIO — DILIGENTIA IN OPERE

ROMANIAN DESTINY, 129 — ROMANIAN

IBER (vulgo "ALBUM"),
praecipua Urbis referens, pulcri-
tudine insignis atque, commen-
tariū *Vox Urbis* moderatore iubente, expresse
conflatus, apud eundem commentarii admi-
nistratorem, ROMAE, VIA ALESSANDRINA, 87,
ven. lib. 1.50.

VOX URBIS

ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

Box 11 - Via Alexandrina, 20

THE FOUNDATION'S AN. MCMIT

REDA CRONIS CONSTITUTA.

(Vedi la seconda pagina)

URBS URBS ROMAE

PHOTOGRAPHICA EXPRESSAE
CUM VARIIS ET NUMERO ET PRETIO

FOR URBIS Administration.

... des larmes et de la douleur. ...

FINANCIAL PROSPECTUS

THE IRONSTONE MOUNT PROSPECTUS

1.10 X 0.25

... VOX URBIS dona delus est.

100-443888-100

...the ... of the ...

UNITED STATES GOVERNMENT PRINTING OFFICE: 1969

IN THE UNITED STATES DISTRICT COURT OF THE DISTRICT OF COLUMBIA

1990 001 3178 07 0000

LA BDI LATINE

Herlands, gaze, medicine
 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 267

UNIQUE OPEN SOLE

IL CANTICO DEL SOLE

THE LIT. & TYPE CO. LITER. VII. RE-

2. FRANCESCO D'ASSISI

... della Pagine Gialle 1897

1970-1971

Hoc libello praeter venustam praefatiunculam a Paulo Sabatier, viri

propter illud, quod dicitur, *Quia non est in nobis* *Speculi perfectionis caput*
quod dicitur, Quia non est in nobis *Speculi perfectionis caput*

allu mandantur ad portam Bibliothecam Franciscanam comparandam.

Roma. - Vespertinus. Per UVOA Administratorem venit L. 050, i

Socii qui in Nordica America versantur vehementer commendamus quod a Sodalibus Carmelitis novissime institutum est ac regitur

COLLEGIUM SANCTI CYRILLI

ad liberalem eandemque Christianam et nostrae
aetati aptam institutionem iuvenibus comparandam

**Prospectus studiorum et regularum, quae colle
gium moderantur, petatur ab ipsis Collegii Pre
sident, 6413 Star Avenue (Woodlawn) — Chicago
Illinois**

PHILIPPUS VITI Eques

MARMORARIUS

ROMAE - Via Alessandrina N. 51, 52 - ROMAE

**Affabre sculptit quae sunt ad simulacra, altaria,
sacella, aedículas, uti patet ex operibus erectis
aut relictis in Basilica Lateranensi, Liberiana,
Laurentiana, extra muros, Transtiberina, Eudo-
xiana, etc.**

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETIUM SUBNOTATIONIS:

In Italia: Lib. 10 — Ubique extra Italiam:
Lib. 15, M. 12, Sch. 12, Doll. 3, Rubl. 6, Flor. 7 1/2.

BIS IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR:

ARISTIDES LEONORI, eques.
ROMAE - Via Alessandrina, 87.

QUIBUS IN DISCIPLINIS

MULIERES EXERCERI POSSINT (1).

GRAVISSIMO revalens a morbo, quo in discrimina mortis sum ferme adactus, mense integro et ultra inter vitam anceps et exitum, supremas olim susceptae elucubrationculae imposituras opellae finem admoveo manus. Qua in re si lectoribus Commentarii nostri minor quam in exordio videndus exstitero, parcant, oro, menti adhuc nutanti, dextraeque fessae et propemodum fatiscenti, ac diuturni nondum patienti laboris.

Medicinae artem ac disciplinam ultro libentesque mulieribus tractandam exercendamque concessimus indulgentes humanissimae feminarum indoli, quae maternum quid delicatissima infirmis ostendit; idque eo magis concedendum reor, quum in morbis sexus debilioris pleraque sint, quae muliebris, puellarum praecipue, pudor et verecundia viris manifestare medicis horret. Quo saepe factum est ac fiet ut frustra paretur medicina postquam dissimulata diu mala longas per moras invaluerunt. Verum haec omnia ad bonum aegrotantium. Idemne censendum ad utilitatem pariter medicarum? Libere fatebor. Duplex haec utilitas caput habet; aliud est enim ex praestita opera mercedem suscipere, aliud est moralis utilitas puellae addiscentis ut medica fiat. Sexui nimis cereo, (cum Horatio loquor, et qui habet aures audiendi audiat) utile num est illa scire, et illa tractare, quae « anatomiae » *παράστασις*; et *γυναικεία*, sine quibus medicina esse non potest, cognoscenda, contrectandaque medicis puellis tum iubet, tum praebet? Num pater, num mater (et plerique id solent) redeuntem a schola filiam circa audita et peracta interrogantes, diligenter ea respondente quae audiverit, quae fecerit, non erubescunt dum illa perfrecta et cornea fronte narrabit? Quid si et illa quae tractare, volutare mente memori, - necessitas enim est, - nominare non erubuerit? Haecne pudicitia mentis in Christiana virgine? Haecne pudicitia oculorum? Proh! fatui Ambrosii, fatui Hieronymi, bardus et ipse Paulus Apostolus, doctor gentium, qui hac in re tot vesana effutierunt! Stulti patres et matres, et quotquot pubescentes puellas, adolescentulas a lascivis paginis, a scenis procacibus omni industria arcuerunt, qui filiae innocentissimae nive candidiorem animam omni lasciviarum documento non imbuerunt, non erudierunt! Querebatur de maturis Horatius aetate sua (2); nos immaturas, - eo processimus! - in discrimen urgemus Horatiano deterias!

At, ne durissimus habear, velim adolescentulas, puellas, quae chirurgiae, quae medicinae daturae fuerint operam, certos intra fines, quos pudicitia et verecundia praescribant necesse est, ad XXV usque annum continendas; interea in nosocomiis praxi exercendas; post haec, iuventa minus iam aestuante, ad ea provehi, quae ad discenda in iunioribus non probavi. At haec uti fiant, et recte fiant, athenaeum, feminis tantummodo proprium, constituendum censeo; utinam et medicas doctrices haberet! De chirurgia vero, praeter notata, credo magnam habendam rationem virium feminearum, dum in iis, quae manuum delicatissimarum sunt, puta in curandis morbis oculorum, narium, oris, gutturis, aurium, et similibus, optimum ducio eas adhiberi.

Dicam nunc pauca de iuris disciplina mulieribus, ut exerceant, ineunda. Verborum genus mulieres et perversum; misereor iudicium, coram quibus perorabunt, misereor eorum, contra quos dicent. At vos videte quid futura visu sit oratrix, nono iam propior mensi, induta toga, pileata, etsi ornate, etsi facunde disserens.

Solventur risu tabulae,
nam circum

Romani tollent equites peditesque cachinnum.

Quid si lactandum infantem sine more vagientem, et, praeter maternas manus, solatii impatientem ancillula, ad perorantem impetu perorationis aestuosae adduxerit?... Sed haec quasi lepida scripturus et iocosa fingo. Magnum nomen oratoris est, magna auctoritas, magna maiestas. In oratore, ait Cicero, (1) acumen dialecticorum, sententiae philosophorum, verba prope poetarum, memoria iurisconsultorum, vox tragoeorum, gestus paene summorum actorum est requirendus. Nec is orator habendus est, qui aliquam artem doctrinamque contemnat, sed qui omnes, quasi comites et ministras possideat. Quamobrem, ita Cicero, (2) is orator erit, mea sententia, tum gravi dignus nomine, qui, quaecumque res inciderit, quae sit dictione explicanda, prudenter, et composite, et ornate, et memoriter dicat eum quadam etiam actionis dignitate. Quum autem oratricem dico, non ego causidicum nescio quem, neque proclamatorem, aut rabulam hoc sermone conquiro, sed quae sit eius artis antistita. At haec omnia non capiunt feminei cerebri angustiae, non recipit muliebris levitas, non egestas, non infirmitas ingenii sustinent. Quid ergo? Ideone legibus ornandae, excolendaeque feminae, ut ex iis causidicas et rabulas habeamus, quasi nimii non essent fuci illi Iustinianaei, qui, per aulas et

scalas tribunalium euntes et redeuntes, retia tendunt bona fide adeuntibus? Quo vitio quotquot laborant, sive homines sunt, sive mulieres, nullo discrimine et quasi latrocinationis insidiosae primum, postea etiam impudentiae damnable. Nam volitare in foro, haerere in iure, ac praetorum tribunalibus, indicia privata magnarum rerum obire, in quibus saepe non de facto, sed de aequitate ac iure certetur; iactare se in causis centumviralibus, in quibus usucapionum, tutelarum, gentilitatum, agnationum, alluvionum, circumlucionum, nexorum, mancipiorum, parietum, luminum, stillicidiorum, testamentorum raptorum, ceterarumque rerum innumerabilium iura versentur, cum omnino quid suum, quid alienum, quare denique civis, an peregrinus, an servus, an liber quisquam sit, ignorent, insignis est impudentiae.

Ciceronianis hisce sententiis quid amplius, quid magnificentius? Quum ergo hic multos viros prohibere a iurisprudencia volebat, qui oratores esse non poterant, sed causidici et rabulae et blaterones tantum prodibant, num nos tales faciemus insuper feminas?

At nunc quis dicet: - Ergone siqua erit, nam habemus clarissimas iurisprudencia claras mulieres, quae Bononiae, quae Romae, quae Neapoli magna cum laude docuerunt, siqua erit quam indoles rapuerit ad leges et iura...? Faciat, ac bene sit!; respondebo; verumtamen aliud est alicui aliquid concedere quasi portento, aliud omnibus concedere quasi de more. Si liberit, adeant athenaea, choro audientium iura et addiscentium Iustinianaeas disciplinas admisceantur; non hic pericula imminent illis, quae in medicina perspeximus; at quam aversis diis, quam lugubri alite cursum susceperint brevi experientur.

De mathematicis disciplinis addiscentis idem dicam circa feminas erudiendas, idem de physicis, de astronomicis, de botanicis dicam. Indolem ducem quaeque sequatur, at non sperent, at non sit voluntas parentibus eas immittendi in has disciplinas ad lucrum, ut, turpe dictu!, maritus uxorem quasi praedium quaerat, quo alatur otiosus, et vivat. Quaestum in uxore quaerere et ab uxore, sordidum est; caveant parentes, caveant mulieres ipsae ne Plutus iugandae praesit, cui prudens et cata antiquitas unicam pronubam constituit Iunonem. Telegrapho, telephono, diribitoriis epistolarum optime inserviant, musicae dent operam, dent operam linguis addiscentis, tradendis; fabulas et scribant si placuerit, versus componant, et litterario ludo illae exerceantur, quas Phoebus sibi elegerit, et amaverit. Non impediam eas, ne verbo quidem, quominus ista tentent, procedant,

(1) Cfr. an. V, n. VI.

(2) HORAT., *Od.*, lib. III, VI.

(1) *De Orat.*, lib. I, XXVIII.

(2) *Ibid.*, XV.

77
V. 111A

XI. 700 И

ANNUUM MCMLII

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

Pectora, sunt animi, promptaeque ad fortia vires;

Compertum est paene omnibus, Florentia aedificium esse fratrum Alinari proprium, in quo, artificio mirabili « photographica » plurimum undique exquisita, exprimuntur. Nos iam pridem ab eius officinae dominis libenter concessi uti facultate sumus, referendi in imaginibus Commentarii quotquot ex opificio eorum tabulae placuissent; quae quidem potestate intra urbem nitentem et non sine magna lectorum delectatione hactenus uti sumus. Hi autem Alinari fratres, qui tanta felicitate eiusmodi industriam potiti sunt, per eamque, parta sibi singula

Proposita haec dona, quae sociis futura
confidimus, animos addant ad latinitatis cau-
tuendam, quae optimo cuique est causa hu-
manitatis.



RUS ALBANUM

Carmen FRANCISCI XAVERII REUSS
in certamine poetico Hoeufftiano magna
laude ornatum.

Sole sextili male dum petita
Roma torretur, mihi ter beato
Collis Albanus patuit, iuvante
Prodigus umbra.
Spirat hic, morbo temerata nullo,
Aura quae pinu, cytiso thymoque
Fragrat et mentha, vapidoque purgat
Sanguine venas.

Mane vix claro, mihi sub fenestra
Aliger cantat chorus, Orpheumque
Vincit et quidquid tibi, Roma, mulcet
Suavius aures.

Alitum cantus monet, ut superno
Gratuler Regi, mihi qui, benignus
Auctor et primum Decus, haec decora
Otia fecit.

Max inumbratam subeo frequenti
Semitam lauru; meditatorque carmen,
Lance quod iudex Batavus severa
Pendat et aequa.

Xystus in vallem sinuosus exit;
Exit ad lympham, tacitis amatam
Piscibus, ranis quoque, quaque ferme
Nocte canoris.

Unda, quae torpet, vigilat repente,
Frusta cum sentit cecidisse panis.
Iam fremunt irae, trepidant tumultus,
Prælia ferunt.

Nam quod a nostris geritur perenne
Cisibus bellum, dape, ne diurna
Excidat quisquam, pecudum perinde
Aspera sors est.

Interim stagnum saturum sciurus
Aspicit torvis oculis: opimam
Invidio coenam data nux ministrat,
Gaudia reddit.

Trames ascensu petit inde leni
Verticem montis, speculaeque tandem
Inserit celsae caput, unde vasta
Scena patescit.

O mihi ductas ibi sub vetusta
Fracino, taedas prohibente solis,
Aureas horas, meminisse quarum
Usque iuvabit!

O ut eluxit decus omne ruris!
Ut gravis Romae species: amicae
Nunc quidem Pacis, rigidi sed olim
Martis imago!

Longa, dum visu propiora lustrō,
Collium ridet series: olivis,
Vitibus, ficu, Syriisque late
Consita malis.

Purpura iam se, rutilo vel auro,
Induunt uvae; nocuas colonus
Amovet frondes, facilem laborem
Cantibus ornat.

Arbores inter viridesque sepes,
Albicat passim nova villa: frontem
Diceres comptae nimium, procacis
Forte puellae.

Ora matronae veneranda prodeunt
Rusticae sedes veterum Quiritum,
Quas (ut ancillae) rudiora stipant
Tecta clientum.

Omnis haec circum regio reclinis
Florido serto nitet oppidorum,
Queis sui fasti celebres, suumque
Nomen avitum.

Vester, Albani, Lacus et serenum
Aetheris refulsit iubar et profundum:
Caeruleus terrae merito Latinae
Dictus « Ocellus ».

Haud parcul nigrent monumenta pugnae,
Qua trux fratres utrobique terni
Marte ceciderunt, ultra, Roma an Alba,
Sceptra teneret.

Tusculum, doctos Ciceronis hortos,
Cernis a dextra; neque castra distant,
Unde terrebat, solitum minari,
Annibal Urbem (1).

Montis, a laeva, bifidum cacumen
Pons Aricinus iugat: arcuatis,
Tergus congestis, superare pilis
Aeneas hiatum.

Inter haec gratus, medio sub aestu,
Ventulus spirat, mare quem propinquum,
Candidis sectum tumidisque velis,
Frontibus afflat.

Aequor affuleit vitreum; simulque
Aequor emersit Latialis orae,
Qua sedet, templis redimita, fulgens
Marmore, Roma.

Huius effugi plateas domosque,
Sole nunc ustas Libyco: quis o te
Torridam iussit possuisse regni,
Romule, sedem?

Moesta Romano gravitas in agro:
Arbores varae, sitiens ubique
Gleba; vix cursum Tiberis virescens
Signat arundo.

Flava, post foenum, seges est resecta;
Iamque, dimissis pluviis, dehiscit
Mille per rimas humus, unde febris
Evolat ardens.

Tractus immensus silet ille, nulli
Tritus, advecti nisi quum vapore
Transvolant currus, et acuta raptim
Sibila mittunt.

(1) Campum Annibalis, vulgi secutus opinionem quae magis poesim redolet, ad ducem Poenum referre malui, quam ad gregarium aliud nomen.

Aridis pratis nec oves inerrant,
Nec boves, nec qui spatium vorabat
Ante, qua Ductus abeunt Aquarum,
Pullus equinus.

Aëris fervor nebulam iacentes
Fudit in campos, nihil unde certi
Emicat, praeter tua, Vaticanum
Culmina templum.

Haec diu specto, faciemque Romae
Mysticam scrutor, veteri decoram
Gloria, qualem ter oborta nona
Saecula dederunt.

Qui Deus finxit populos, Quirites
Regiam fecit validamque gentem;
Cui, vel infanti, peritura numquam
Sceptra paravit.

Dixerat: « Ne quis subolem lacestat
Romuli! Frustra Rutulus, Sabinus,
Umbro et Samnis, vel Etrusca pubes
Bella movebunt.

Bromus irrumpat licet atque Colles
Occupet septem! Trebiaeque victor
Fumus ad Cannas celebret Quiritum!
Strata, resurges,

Roma! quae posthaec, domito propinquo
Hoste, victrices aquilas remotis
Inferes terris: tibi namque tellus
Serviet omnis.

Serviet Baetis, Thamesis, Garumna,
Ister et Rhenus, Tigris atque Nilus;
Ipse Iordanes tibi discet undas
Volvere sacras.

Max tamen Christo tua regna cedes,
Urbs triumphatrix! positisque signis
Caede foedatis, Labari sequere
Candida signa.

O mihi salve, meliora longe
Iura sub Christo duce consecuta,
Roma, non armis, sed amoris uno
Robore pollens!

Perge, qua late patet Orbis, almam
Gentibus legem reserare Christi;
Perge vexillum Crucis irreperitas
Ferre per oras.

Si qua tempestas furit, Architecto
Fide divino: memor, haud movendo
Esse te nixam scopulo, procellas
Frangere docto.

Corruent arces reliquae; peribit
Quidquid humanam steterit per artem,
Inter aggestas ita tu ruinas,
Auspice Christo,

Roma, perstabis nihil imminuta:
Prisca Traiani veluti Columna
(Quam Forum servat) mutilas stat inter,
Integra, pilas.

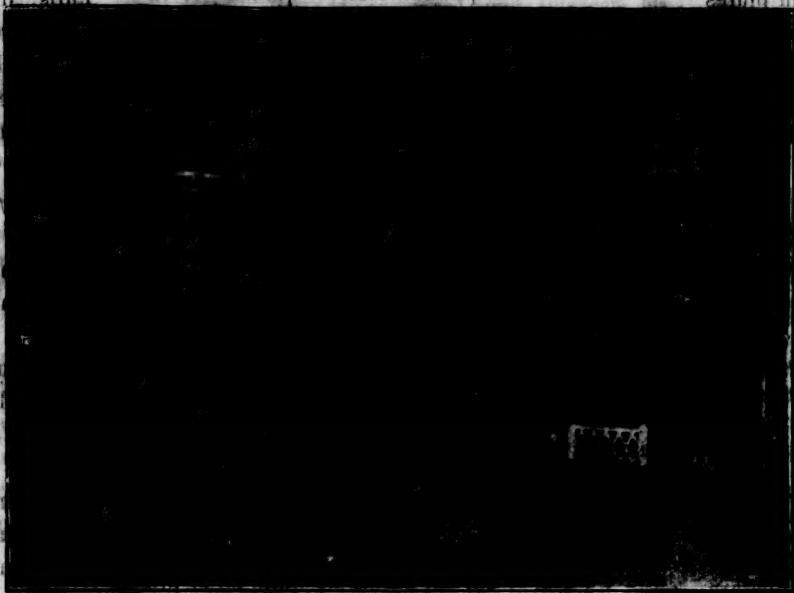


illa rursus excitata sunt, bona fundosque invadentibus Longobardis praedonibus, velamen latrocinii habentes nomen dynastae, quibus postea iure belli Franchi successerunt, inde alii super atque alii, quasi, quod pius nolo scribere, sagittantes ostendere. At ubi Sublacensia illa duo lumina revixerunt, iidem in eis labores ad aservandum quod nobis latinum superest, iidem hominum virorumque adventus, ita ut a Gregorio Magno ad Pium IX Pontificem, ab Imperatore Augusto Otthone III (nisi Ottho et Carolus, Magni ntrique gestis et cognomento, praeiverint) ad Augustum Petrum de Alcantara Brasilianum, rari sint, qui Romam adventantes Sublacensia monasteria non inviserint. Iamque ego nescio utrum a Giotto ad Fracasimum pictor, sculptor, immo optimarum artium studiorumque cultor exstiterit tum ex alienigenis tum ex nostratibus, qui Romae moratus vel Tibure, Sublacum non visitaverit. Tot enim ibi sunt Musarum thesauri, quot regiones, quot agri, quot saxa. Quinimo praeli artem, qua mobilibus characteribus nunc libri scribuntur, non Guttemberghianae manns, sed manus monachorum primum in archicoenobio Sanctae Scholasticae, ipso ab exordio rei, in Italia exereuerunt; cuius quidem facti impressi, quot illic servantur aetatis eius libri sunt testes, prouti clarus vir Leo Allodi, in proemio ad *Chron. Murini*, tuetur.

Tanta autem prospectuum varietas, et ita oculis blandiuntur aquis, agro, rupibus, caelo, arboribus, cavernis, montibus omnia, ut fruientibus oculis conspici, lingua narrari non possint. Quid pulchrius quovis spatio loci ab urbe ad specum, ad lacum loca prope flumen, prope montes? Quid grandius aspero loco illo ad scenae morem natura confato, rupibus hiis inde eminentibus instar dentium, ad dimidium circuli, qui habetur ubi per Gregorianam viam sinistrorsum divertas paucis post passibus ab « icone Salvatoris », ferme sub aedicula Deiparae, cui nomen a febris, Boream versus in imo torrentis? Atqui vidi ego pictores festinantes accurrere ubi torrens, aestivo diluvio, per ruinas illas cecidisset. Et vidi Croesam quemdam anglicum, aut americanum, tribus Romanis pictoribus pretio conductis restaurantem tabulis pictis Caligulanos, Claudianos, Neronianos lacus, et aquarum specie suscepta a Nemorensi, ut idem esset horror a silvis profundo fluctui, circa referre Neronis palatia, Augusteum scalum piscatorium, silvas laureas, columnas marmoreas, pontes, et aquarum casus praecipites a lacu in lacum. Quae quidem illi mirabiliter effecerunt; at homo, perversax omnino, voluit ut Sancti Mauri prope pontem aedicula teres, Sanctae Scholasticae et Specus coenobia pariter, magna temporum discordia (« anacronismum » dicunt) cum turribus campanariis, cruce dominante, pingerentur!; et querebatur non posse

coloribus exprimi organorum sonus et cantus monachorum psallentium noctu more illo Benedictino solemnem et lento!...

Vis denique scire quot monachi inhabitarent singula Benedictina asceteria?... Huius rei mihi auctor est Theodosius De Vecchi, nobilis vir, et eruditione penitus immensa praeditus, duratque facti traditio adhuc in populis. Quum Atto ex Marsorum Comitibus, ecclesia Carseolana ad Cellas In episcopium suum edita, Natalis Domini sollemnia sollemnius celebrare nocte voluisset, a Benedictino abbate Sancti Equitii, vel Oritii, (coenobium hoc erat in vertice montis supra Arcem Butti), petiit ut quot posset monachos mitteret. Abbas epistolam misit et cum ea quadringentos monachos tantum, excusans se quod plures mittere non potuisset; nam et sacra celebrare, canere, facere in coenobio deberet, et plurimos mittere per vias longe ad excitandos et alendos ignes, quibus devoti



Ecclesiae, supra « Sacrum Specus » Sublacense, prospectus interior.

adventantes noctu e pluribus vicis calefierent, lupique arcerentur flammis ac terrentur. Et quidem monasterii illius reliquiae, rudera, urbis potius quam monasterii vestigia sunt! Credite narranti quae vidit.

SENIOR.

GEOGRAPHICAE RES

Exploratae nuper regiones (1).

Non tantum ignotas omnino per terras doctorum inquisitiones exercentur assidue, sed per notas quoque peraguntur, ut multae earum latebrae adhuc parum perspectae, illucescant. In his Cyclades insulae recolendae, quae summa ab antiquitate clarae, haud fuerant tamen tam sedula diligentia investigatae, ut modo fecit Alafrius Philippson in Bonnensi athenaeo terrarum disciplinae lector, qui librum de re edidit. Ad novem super viginti millia metrorum patet in latitudi-

(1) Off. scriptum dicit. HENRICI DUBOIS in gallico comm. *Revue générale des sciences* (id. Jan. MCMII), atque italicum comm. *Minerva* (an. XII, vol. XXII, n. 12).

nem earum facies: sunt enim maiores insulae viginti quatuor, sunt permultae minores. Aer mitior quam plerumque in Graecia, aquis scatet passim terra, at flumina vix per maximas earum discurrent. Cives lignis ad ignem atque ad casas extruendas utentes sylvas paene abarserunt, quae alias viguissent per insulas optima specie et densissima umbra. Cultura terrarum varia; at vites et gramina abundant magis fructibus, quinimmo, in iis praesertim quae ad meridiem spectant, pecudes opima pascua inveniunt. Populus per insulas frequentior est quam ipsa in Graecia, atque passim Veneto sanguine ortus. Veneti enim, post crucis bellum saeculo XIII oriente peractum, multos harum insularum portus occupavere atque dominati sunt.

+

Montes Andae, qui Americam meridiem omnem dominantur, sunt pariter nuper recogniti.

Inde coniectum est eos patere in latitudinem saepe ad ducenta vel trecenta millia passuum. Iuga enim eorum duplicia satis apparent, quae gemino cursu e septentrione ad meridiem concurrunt, quorum altissima cacumina occidentali regioni imminet. Inter iuga utraque planities et valles intercedunt, et montes quoque transverso culmine eminent. Montium vertices plures bis millibus metris tolluntur, ut Tronador, ut S. Laurentii vertex, et S. Valentini, et Aconcagua, qui inter altissima montis culmina recensetur, quippe ad sexcentum supra septem millia metrorum altitudine effertur. Ceterum montium adspectus pulcherri- mus quidem, atque varius, quandoque horridus, quandoque etiam amoenus, sublimis semper. Lacubus insuper permultis, tamquam interiectis gemmis, alpes hae vallesque coruscant, quorum maximus Buenos Aires, ducenta circiter millia passuum in latitudinem patet; Nahuelhuapi autem pulcherrimus, quem sequuntur alii viatorum illustrium nomine plerumque donati, Nansen, Lapparent, Steffen, Burmeister. In vallibus illic latissimis mitis semper aer aptusque Europaeis gentibus; unde coloniae ibi plurimae, ita ut earum regionum dominium Chilensis atque Argentinus populus, ut notum est, in praesens sibi adrogent. Etsi vero plurimae iis in locis regiones persuleatae exploratorum diligentia fuerint, permulta tamen adhuc ignota manent.

+

Descriptio Aegypti, licet regionem Europaei passim atque diu peragraverint, nondum est tamen undique perfecta. Abhinc annos paucos, qui publicis laboribus illic praefectus est vir graphica edidit descriptione Nili fluminis vallem; at desertam regionem, quae post illam patet, perpauci hactenus viderunt. Atqui recens Germanus investigator Schweinfurth, regum, quae dicitur, vallem percurrit, ubi Thebani re-

scriptor, indicant Johnson, Dekker, Marlowe, Beaumont et Fletcher prae reliquis.

At cuiusnam veniet in mentem quod subiciam? Publicae institutionis ars fumandi pars erat. Pueris mane in scholas abeuntibus matres non minus tabaci foliis, thecis, et nicoturiis ornatos, armatos (cum Iustiniano Augusto loquar) mittebant, quam libris, atramentario, chartis et calamo; quin etiam, — horresco referens!... — prius de tabaco cogitabant, postea de ientaculo et libris! Certa hora in schola libri, chartae, calami deponebantur, praeceptore exemplum praebente et vel iubente; nicoturia, convoluta tabaci expromebantur e bulgis, frondibus laudatis replebantur, atque ex chalybe et silice favillis excussis, esca igniculi recipiebantur; nec mora, omnia fumo nigrescebant. Si minus quis vivax, graciosus, iucundus, siquis videretur segnitius vel minus commode fumum accipere, reddere, hunc magister gravi supercilio monebat, docebatque, et, ubi opus esset, increpabat, puniebat. Quid plura? Medici, medici, inquam, ipsi de tabaco miracula decantabant, quod arceret febres, contagia, pestesque dissiparet, languentes reficeret, morbos minueret, ulcera, plagas, vulnera sanaret, iam iam dicam, sibi devotos aere alieno liberaret. Post haec, uti naravi, insanias provide in odium optimatum cecidit; vix lictoribus, satellitibus, militibus relictus est. At Napoleonis I bellis flagrantibus, iterum a militibus per duces et optimates coepit in honorem redire, Napoleone III Augusto — dabat enim ipse Caesar exemplum — iterum visus increascere. Nostris diebus apud plures ferme valet, praesertim apud pueros et adolescentulos, qui eo utentes quasi aliquid virile sibi credant induere. Eone redibimus unde digressi? Difficile est humanae amentiae imponere limites: ego improbo abusum, temperantiam nedom in tabaco, sed vel in virtute laudabo.

P. ALEXIS.

COMMUNIA VITAE

Nostra res.

Iam ab inde, quo Caprarola deveni (1) et Urbis aeternae consuetudine potitus sum, nec in me Forfex, nec in eum umquam et usquam incidi. Amicum ab amico plurima distrahebant negotia, quae, nobis absentibus, pacifice obdormiverant tum de re familiari, tum de studiis, quae colimus, partim animo agente in optata, partim obseunda munere credito. Me autem Caprarolenses aquae, ipso salientes in oppido, refecerant, recreant, ita ut gravi liberatus incommodo, quo angebar, (« phlogosim » hoc medicus appellat sapientia gravis et superciliosus ad nomen usque promendum non ad remedia congrua suppeditanda), gravi, inquam, liberatus incommodo ferme in adolescentiae vigorem atque laetitiam mihi rediisse videbar. Anne et haec erat causa, qua in Forficem numquam inciderem? Suspicio; quippe in Urbe vagabar, ut moras explerem, quibus fueram damnatus.

Atque hic lectores meos moneam, ut, si quando visceribus aegrotent, quod absit, Caprarolam adeant, atque fontibus urbanis illis potiantur. Vina ibi sunt optima, optimorumque species fructuum, gratissimus in pane sapor, in hortensibus herbis, in obsoniis, purissimus aer, at super omne, quod optimum et gratissimum et purissimum sit, aquarum eius excellentia eminet, effertur. Laudo suavem incolarum indolem,

(1) Cfr. an. IV, n. XIX et seq.: « Latinitati utile recens, vaporitrahente sapiente, iter ».

lando, memor suavissimae urbanitatis, Nicolaum, Peruginum, Ferrarium, laudo latinitatis nostrae amatorem eximium illic a me repertum, laudabo omnes et singulos singulis atque omnibus lectoribus Commentarii huius, at virtutem fontium illarum, ineffabilem, quoadusque vivam numquam satis commendabo sanis ut vigeant ac valeant, aegrotis autem ut convalescant.

Quinimo in hisce paginis, atque hoc sub titulo narrabo novi generis festum diem, qui illic quotannis nomine *Solis in Leone* celebratur, tantaque frequentia, ut omnes tunc ex oppido viri demigrasse putentur, in campestri enim et suburbana silva peragitur absentibus omnino feminis; octavo autem a festo die, solemnitas eadem est mulieribus, sive matronae, sive puellae sint, hisque ita propria et sacra, ut quivis ab ea vir excludatur. Sed haec alias, et ad sua tempora pertinebunt.

Prouti interdum contigit neque cogitantibus neque petentibus, Forfex in me, ego in illum incurro. Quid dixi incurro? Iuxta Tiberina fluentia praeparabat photographica nonnulla:

— O qui flosculus es, — inquit, — tunc Forfex? Tamdudum aspectu carui tuo, ut paene incertus nunc sim, haecramque suspensus. Valesne? Immo video te optime; at de filio filiabusque tuis, de uxore quid nuncias?

Ille ad me: — Et valeo, ut vides et iudicas, et mei, de quibus interrogasti me, valent, vigent, florent.

— Bene sit, — addo ego; — sed quid agis cum his caehinnis prae manibus, et in illis totus?

— Vitro figuras commendo Urbis nostrae, ob novos muros hinc inde ad Tiberim surgentes, saecularem effigiem amittentis. Ceterum cum hodie opus meum incundum absolutum sit, men' sequeris, ad me revertentem, illic mecum pransurus?

— Idque non invitatus — respondi; — scio enim te delicatum esse gustu, penes quem et opipara multa, et copiosa, et, quod rei caput est, neque officii, neque urbanitatis causa, sed, iubente animo, amicis oblata.

Dum ergo lenti abimus, in post vitra kaffeariae officinae pendentia videmus folia, quibus tituli ephemeridum erant ad commodum praetereuntium aperta. Curiosi rerum et nostrarum et alienarum accedimus...

— Proh stupor! Adeone, — exclamo legens, — latinitatis ardent facies, ut ad haec iam ventum sit? —

Stupere mecum Forfex; simul ambobus ista patebant:

« Amico Carissimo X. Y. salutem plurimam dicit. Peregrinantis quo latino nomine appellandae sint ephemerides, et quae iuxta? Dicam, teque non mediocriter admiratione percellam affirmans, probansque falso proxima, quae fuerant saecula, gloriari circa ephemerides, quasi rem novam gentibus induxissent. Duo circiter annorum ante nos millia ista viderunt non modo, sed et sua cuique res erat; erant autem amanuenses, qui vel servili, vel conducticia dextera paginas describebant mittendas ab Urbe in provincias. Attende. Caecilius Rufus, equestris ordinis vir, notitiarum epistolas ad Ciceronem, proconsulatum in Cilicia gerentem mittebat; notitias autem fatetur se accipere a quotidianis « rerum urbanarum Commentariis ». At quid in his commentariis? Erant Senatus-consulta, erant edicta nova, lataeque leges; erant iudicum sententiae; erant responsa prudentum; erant oratorum perorationes in foro; erant denique « fabulae et rumores », quasi eadem, quae nunc sunt apud nos « chronica ». Insuper, Iulio Caesare dictatore commentariorum huiusmodi magnus numerus fuit, atque hi distinguebantur nominibus. Tene haec: « Diurna populi Romani. — Diurna Urbis acta — Diurna actorum scriptura — Acta diurna — Diurna — Diurna rerum Urbanarum commentarii — Acta urbana — Acta rerum urbanarum — Urbis acta — Publica Acta — Acta ». Vides igitur nomina, vides appellationes, videbis ergo, aut saltem coniectabis ex nominibus, quod in hisce contineretur; nempe quid iudicatum esset capitale in foro, quae supplicia sonites pertulissent, quae fuissent lites actae, qui ex patriciis nova progenie laetarentur, quae nuptiae, quae funera, sacrificia solemniora, vota publice soluta, rumores de bello, quod gerebatur, praeliorum casus vicesque, incendia, inundationes, viriliter patrata; denique quidquid agerent homines; idque ita probatum est, ut ipse Suetonius dicat se in Actis reperi-

isse natalem Tiberii diem, reperisse locum, ubi Caligula natus erat. Itaque concludes non modo haec acta, haec diurna, haec diaria, et, si placeat, haec quotidiana haberi, sed et servari apud ditissimorum bibliothecas patriciorum, servari in archivis tum privatis, tum publicis. Idque micabit vehementius si Taciti illius historici auctoritatem induxeris; hic enim pluries ait se quaevisse acta huiusmodi, unde quotidianas notitias temporis, de quo loquebatur, hauriret. Scimus et fuisse sacerdotum collegia, qui quotidiana notatu digniora referrent in scriptis. Circa stilum autem diurnorum horum, credo fidem habendam esse indoli Romanae, minime verbosae, fidemque habendam Petronio Arbitro, lepide inducenti coram convivis « actuarium » Trimalcionis, legentem brevibus compressa verbis, quae illo die familiarem rem attingebant, scilicet quot nati ex ancillis essent servi, quot ex armentis capita divendita, et quo pretio essent, quot frumenti modia, in quos animadversum fuisset supplicio servos; idque fatetur compositum « tamquam Urbis acta ». Et, quoniam eo tempore eadem cupiditates, quae nunc, negotia, plus minusve, eadem quae nunc, agebant homines, quibus et cura camporum, et pecuniae sollicitudo cordi erat, non video causam, qua cum Actis illis etiam reliqua, quae sunt nunc, adiungere non debeamus. Erant itaque Acta militaria, Acta bellica, Acta mercaturae, Acta ad pecuniam, ad frumenta, et similia. Quid si essent Diurna ac Diaria pro nobilibus feminis, et pro istis, quae pulchritudinis, quae scientiae, aut alia quavis fama pollebant, sive litteraria, sive musica, sive ingenio quibuscumque artibus exercerentur atque inclarescerent? »

At iam lecturae finis. Cum repente ego Forfici meo: — Nonne vides hic Horatium?

Et ille: — Ubinam furcifer est? Non video.

Tunc ego gravissimus: —

..... Amphora coepit

Institui; currente rota cur urceus exit?

Nonne vides? Prandium institueramus, et nunc exit latinitas diurnistarum.

— Habeas prandium, — respondet Forfex mecum iniens viam, — immo habeamus; non tamen negaveris recte ac bene scripsisse, qui haec edidit.

— Concedam, — aio; — sed melius, rectiusque faciemus nos, qui edemus.

Ergo abimus pede maturante, laetique discumbimus, tum quia omnia parata opipare erant, tum quia dum inter nos nomina agamus hic scripta, dicimusque ephemeridum scriptores brevius vocari posse « diurnistas, diurnarios, actuarios », et similia, ancilla, quae mensae argumentosa et negotiosa adstabat, suspitionis plena audiebat colloquentes, et saepius: — Domine, quid vis?, quid iubes?, vocasti ne me? praesto sum; — respondebat; risus causa non levis utriusque.

H. DE VECCHI PIERALICE.

SOCIORUM ANIMADVERSIONES

De « Novae stellae » cursu.

QUONIAM de stella « Nova » in Persei sidere nostro in Commentario a cl. v. M. Lani scriptum est, (1) operae pretium mihi videtur revocare astrum, quod tempore Caroli V Augusti celeberrimum fuit, quodque apud nonnullos nomen cometae, apud nonnullos autem stellae nomen adeptum est; iure utrumque; nam astronomiae annales, et opera astronomorum, qui recensentur, percontatus, haec hausi.

Fabricius anno MDLVI rite speculatus imprimis, post hunc sexcenti mirabilia de re retulerunt; tale enim fuit astrum, ut Secchius ipse et Flammarion (prouti omnis astronomicarum scriptor rerum) sine nota et animadversione vel temporibus nostris non praeterierint. Pluribus, ut dixi, astrum fuit, cometes pluribus;

(1) Cfr. huius anni n. VI.

CONSTANTINI PISONI

CANDELARUM AD SACRA OPIFICIUM EXCELLENS, PRAEMIIS INSIGNE

ab anno MDCCCIII constitutum

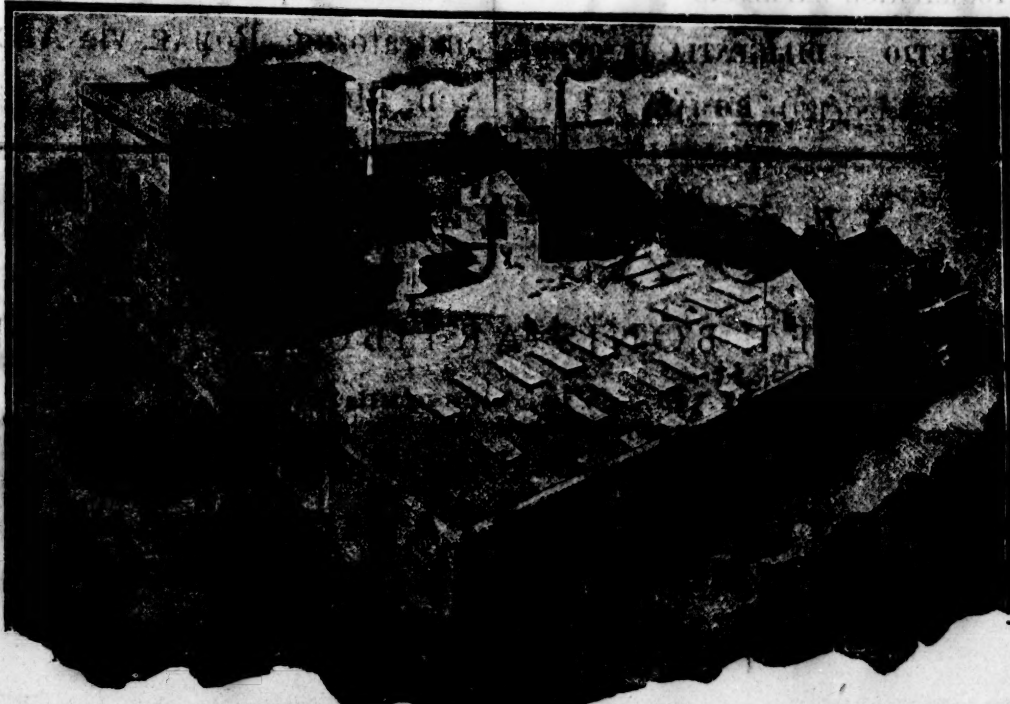
Romae in Italia, Corso Vittorio Emanuele 127-129 et Via de' Sediari 1, 2, 3.

Vaticanam Basilicam instruit, quoties de Beatificatione aut Canonizatione solemne sit.

Clientes frequentissimi sunt in Urbe, in Italia et apud exteras gentes.



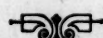
Fama undique manavit.



Cereas faculas ad noctem conficit, easque ad decem usque ac duodecim horas diurnas, Ecclesiis ac familiis necessarias, quod parsimoniam cum salubritate et munditie coniungant.



Vitrea faculis suppeditat.



OPIFICII PISONI PROSPECTUS

ROMAE, Via Orti Allibert 13-15 (Lungara).

Res per omnem orbem exportatur nullo indigentium impendio

PER ORBEM

Probst, qui auctoritatem suam publicis Gaudensheim in Germanica urbe ostiarii munere modeste perfungitur, familiares ferias, gentilicio veluti ritu, habuit, pro posse, solennes. Dies erat, qua tandem gallina Alberti foecundissima millesimum ovum in gallinatio pepererat. Quae quidem gallina!.. Domi enata atque enutrita familiarem veluti gloriam portendebat!.. Convitatis itaque ad epulas amicis et potis, placenta oblata est in mensa, etque abnormis atque latissima centum illis ovis confata, quae extremo tempore gallina dilectissima ediderat. Neque a mensis remota ipsa feriarum causa; quae immo, uti par erat, multis plausibus multisque concentibus inter pocula consalutata est.

Volui aequo iure prodigium aevi lectorum meum admirationi proponere, ut, si placeret, in gallinis alendis Probst illum sequerentur; haud vero his suis quod placuit Martino Klansdigger americano opifici iter a Neo-Eboraco ad Chicaginis usque moenia complere. Qui, ut sponderat cum amico, sacculo sese concludi est passus atque deferri ad stationem, tamquam tuborum pondus missurum. Chicagine eum manebat amicus, qui suis in ulnis heu quam miserum excepit! Fame paene vita exstiterat, (quae enim secum attulerat, panem et aquam, primo usque a die absumperat); oculis quasi pulvere coecum, lingua et gutture adeo exsiccatis, ut vix loqui iam posset.

Quinimo iam siti Martinus mortuus esset, nisi sorte favente, imber cecidisset fusus, qui per currua tectum in merces omnes effusus, mactavit sacculum, atque labiis non inviti captivi humorem praebebat. Sponsionem vicit Klansdigger;

at iurasse affirmant, se nunquam si milia aggressurum.

Redimus post ridicula ad tristia, neque a Neo-Eboracensi urbe procul invenimus. Benoscoit enim flumini, Bangormain ad locum, glaciei pondera ingentia et saxa ocluserunt viam. Tunc tumescentes fluctus retrorsum conversi, pontes duos e fundamentis concusserunt secumque abduxerunt, atque superatis aggeribus urbem omnem inundarunt. Scaphis atque ratibus modo vix proceditur, ubi vehes, et equites, et pedites discurrebant; cives domibus captivi manent, detrimenta mercium commerciorumque latissima; nec defuit virorum caedes, qui forte in pontibus, quum illi corruerent, pertransibant.

Neo-Eboraci pariter aliud contigit luctuosissimum: acervi enim exarserunt sodalitii filius commercii provehendis constituti, cui nomen a Phoenice erat: quinimmo ipsa navis Regina Anglorum nomine, quum proxime oneraretur ignis rabie combusta est. Absumptae pariter sunt cymbae plurimae petrolco iam onustae, atque voraces inter flammis sex sive nautae, sive baiuli, misere perierunt.

Sed Lutetiae quoque Parisiorum Vulcanus sua possit tropaea: ingens exarsit incendium ex opificio chordis texendis constituto. Canabris atque gossypium perquam aptam materiam igni praebebat, ita ut brevi altissimae flammae eruperint. Dum concurrunt multitudo, dum vigiles aquam machinis admovent, finitimas domus ignis corripit; sospites tamen plerumque cives atque vigiles evasere e ruinis, si quinque excipias leviter vulneratos; at pecu-

nias, lucturam ad milles centum milia libellarum supputarunt.

Nescio an Lutetienses vigiles eum ritum sibi introduxerint vel sint inductari, quem ad arcendum aquae humorem militari quoque arti sedulo aptare satagunt Nordici Americani. Qui quidem navalis scholae thrones calcels illis ex gummis confectis munire optimum duxerunt, ne forte madefierent. Caveant autem ad suam dignitatem tuendam necesse est quae Americanis illis soror inimica eo die paravit, quo coram Henrico Borussiae principe lustratio exercitus facta est. Cum enim platea omnis, iteratas ob pluvias, tamquam palus fimo obruta esset, gummacene caligae, cum pertranseunt thrones, haerebant arctissime coeno; ita ut cum cohors processisset, longum calceorum agmen vestigia militum ostenderet...

VIATOR.

Ioci

Recentissimum hoc, quum juvenis in historicis interrogatus periculum et experimentum suae doctrinae faceret. Rogat magister: — Quaero quibus de causis Lodoix XVI, Galliae rex, mortuus sit. —

Tum adolescens: — Amabo te, si benevolentiae gratia mihi memoria turbato indicaveris qua morte ille obierit. —

Magister sibi nihil quod inde redditum est sive timens, sive sperans. — Obiit, fili mi, — inquit — capite truncatus. —

Illico igitur addidit acutissimus adolescens: — Pape! magister! In promptu mortis causa est, et apertissime patet: obiit immani vulnere amputationis illius!

P. d. V.

[illegible]

ANNALES

[illegible]

At Belgæ maximas inter discordias vivunt. Populares factiones in id simul contententes, utinus suffragiis ad eligendos oratores singulis civibus pateat, in seditionem tandem acerrimam commovere sunt. Eorum enim postulatis adversus vel continenter oratorum coetus omnis, quem illorumque catholica ex factione legati constituunt. Quare rabies tumultuantium in ipsam

Christi veram religionem pessime flagravit. Atamen qui reipublicae praesunt firmissime seditionis multitudini obstitere, neque siverunt umquam se a popularibus minis flecti. Interea desertores episcopiorum, portuum, nundinarum, fndinarumque ubique Belgarum, quae ditissima gens est atque commerciis maxime dedita, quasi exercitus immanis coaluit, atque non Bruxellis tantum, sed et Gandavi, et Insulis, et Caroli Regis in urbibus atque in suburbiis, tamquam ad civile bellum convenit, turbamque ad octoginta usque milia hominum interdum auctam dicunt. Quare, ut pronum erat, miserandum fuit per harum urbium vias civili pugna confictari; hinc episcopi, inde vigilam cohortes peditem equitumque, quae stantiae sunt in plateis passim, atque praesertim circa magistratuum domus atque oratorum popularium curiam, ut tuta atque libera esset legum ferendarum potestas. Igitur respectibus acriter plebi optata patribus, atque cruciata, clade suapte seditionis turbis expulsi, oportuit eas a propositis suis tandem aliquando recedere. Praeannunciant inde iam restitutam ubique pacem, reque per Belgas omnes brevi tendant fore ut in pristinam quietem redeant.

Sed populares illi, qui « socialistae » dicuntur, commoveantur pariter latius in Iberia, ut que apud magistratus argenti acriter, ut leges ferantur quae Christi religionis minuant vires atque extenuent ordinum religiosorum agmina, impediantque quominus praesertim adolescentium institutio pene illos adhuc sit. Id enim asserunt perituri homines libertatis triumphis quam maxime esse perniciosum, nec pene humanitatis progressus civitatem asequi, quoadque a sodalibus Christianorum ordinum iuvenes sanctis documentis imbuantur. Res pertractatur adhuc inter Apostolicum legatum atque rei publicae administrum: sed Pontifex sui legati per verba ob iura Ecclesiae contempta vehementes protestationes edidit.

Agitantur interea faustiore quidem omine, quam unquam hactenus contigit, negotia de pace tandem aliquando ultims in Africa restituenda. Convenerunt ito itinere ad Praetoriam urbem cum Anglorum ducebus et magistratibus Kitchener, Milner, atque Wolseley, Boerorum tribuni atque legati Botha, Dewet, Sekalkburger, Steijn, Meyer, Delarey alique, qui in bello diuturno sui populi duces fuere. Ignotum vero manet omnino, qui reapse fuerint horum conventuum exitus, quasque condiciones Angli obtulerint, quasque Boeri ab iisdem petierint: praenunciant tamen hos convenisse tandem ut imperii ius modo abdicarent Anglia, atque simul in suis gerendis negotiis libertate fruerentur. Dubium est vero an venia iis militibus concedatur, qui ex Anglorum colonia tamquam desertores profecti, una cum Boeris in dominos pugnare. Modo duces omnes una cum selectis comitibus iterum reversi sunt ad suos, ex quibus, uti tradunt, per suffragia exquirent, utrum melius videatur unicuique oblatas pacis condiciones ratas habere, an bellum prosegui usque ad imperii redintegrationem. Ceterum, etsi Boeri petiissent, ab armis mora non fuit, sed advelitationibus quotidianis va-

Dum vero Africanæ res in quietem redire videntur, Sinenses iterum corrumpuntur. Ad Mandchouriae enim provinciae fines conveniunt magno exereitu perduellium agmina atque cum finitimis Russis pluribus in locis commiserunt praelia, a quibus tamen male vulcati pleramque fugerunt. Veram insurgere alias quoque, praesertim per Petchili provinciam, perduellium factiones et turbas maximas audimus, easque armis et munitionibus satis instructas, quae tamen non in Europaeos sese impetum facere velle conclamantur, at in suum regem, quem quovis pacto elicere e solio cupiunt. Nihilominus parum fidentes rebus, qui Pekini Europaeis copulis praesunt inter se conveniunt atque consilia fecerunt, ut novissimis forte minis parati resisterent. Quid novi iam erit? Extremum hoc nuncium est, Germanos manuallistas octoginta millium numero atque tormenta bellica quadraginta in Sinas quam cito mittenda emissee.

POPLIEOLA

AENIGMATA

I.
Me veteres Graeci, cum bella cruenta petebant,
Votis conseruant rite vocare deum.
Verte meum nomen: fio tutela fidelis
Et claudo valvas obsequiosa domus.

A breve contineo: incem do, doque' calore,
A teneo: exhausto della signo mero.
FR. PALATA.

Ex sociis, qui utriusque aenigmatis interpretationem ad commentarii moderatorem miserint intra duos menses, unus, sortitus, gratis accipiet opus, cui titulus:

DE DUPLICI

SACRI CORPORIS DIVI SOSII
TRANSLATIONE

CARMEN HISTORICUM

A CARMELO PEZZULLO EDITUM.

Aenigmata an. V, n. V proposita his respondent:
1) Nubes; 2) Semen, Nemesis.

Et rite soluta miserunt:

Caiet. Destro; Th. Vignas Sch. Piar.; Anic. Tapias Navarro; Quint. Mirti Della Valle, *Roma*. — Herm. Gini, *Turin*: *quisque*: — Int. Sernatinger, *Dresden*. — Bern. Aloin *Ulm*. — A. Meesek, *Tramitz*. — Ad. Skrzypkowski, *Switice*. — Fr. Sallares Sch. Piar, *Sabadello*. — Eug. Sosio, *Bormio*. — Aug. Mager, *Seecovia*. — Lad. Lud. Podobinski, *Cracovia*. — D. Le Provost, *Briocem*. — Guil. Schenz, *Ratisbona*. — Al. Battisti, *Maraula*. — Cam. Straschilli, *Villaco*. — Fr. Priksky, *Katzeledorf*. — Ant. Lassota, *Sutrio*. — Ios. Crocatti, *Reiano ad Veronam*. — Aem. Crivelli, *Asisio*. — Am. Hadus, *Gestochova*. — Alois. Rossi, *Arona*. — Iac. Tasset, *Motomio*. — C. Tranchese, S. I., *Neapoli*. — Ioannes Mediolanensis — Prima Gordon, *Mancumio*. — Ioan. Sobczynski, *Kaltz*. — Aug. Meroni, *Asse*. — Ioan. Cantono Ceva marchio, *Vercellis*. — Coll. Schol. Piar. *Stellae*. — Ad. Husa, *Grybovia*. — V. Hertel, *Mendhusio*. — Alois. Cappelli, *Senis*. — C. Perazzi S. I., *Mangiatori*. — Petr. Garrone, *Pessana ad Vercellas*. — Am. Robert, *Maricoville in Canada*. — Car. Stegmüller, *Sabaria*. — P. G. E. *Modoestia*.

Sortitus est praemium

LAD. LUD. PODOBINSKI,

RAPH. ELISEI

QUAESTIONES PROPERTIANAE.

Sponsor: IOANNES BAPTISTA CIAMPI, iurisperitus.

ROMAE — Ex officina *Pacta* Phil. Cugriani.